

Mitä se merkitsee?

Tv-uutisten monitulkinta vastaanotossa

Esitykseni jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen on hyvin lyhyt 'idea-historia'. Siinä tarkastellaan muutamia käsitteitä, jotka ovat antaneet hahmoa viestimissä esiintyvän ja yleisöjen antaman merkityksen erittelyn ongelmiin keskittyvälle, nousevalle tutkimussuuntaukselle. Toisessa osassa selostetaan eräitä alustavia löydöksiä, jotka koettavat viedä eteenpäin tätä tutkimusperinnettä. Siinä korostetaan, että ihmisten viestimistä ammentamat merkitykset saavat ilmaisunsa kokonaisessa joukossa tilannekohtaisia diskursseja, joita esiintyy muuallakin kuin katselutilanteessa. Niin muodoin kehitetään tutkimussuuntauksessa teemaa, joka painottaa viestimissä esiintyvän merkityksen moninaisuutta ja yleisöjen merkityksenannon hajautuvaa luonnetta. Yhdessä merkityksenannon moninaisuuden käsitteen kanssa empiiriset havainnot nostava esiin eräitä tärkeitä teoreettisia kysymyksiä, joista vähäisimpiä eivät ole ideologian käsitteellistämiseen ja asemaan liittyvät.

Uutislähettykset ja informaatiomallin syrjäytyminen

Pidettiinpä siitä tai ei, televisio keskeistyy keskeistymistään läntisten yhteiskuntien julkisuudessa. Kansalliset, alueelliset ja paikalliset uutislähettykset samoin kuin ajankohtaisohjelmat ja makasiinityypiset lähettykset ovat saaneet historiallisesti uutta 'televisuaalista julkisuutta' muodostavan merkityksen. Television uutislähettyksillä näyttää olevan myös enemmän uskottavuutta kuin muiden, perinteisempien uutisvälineiden tarjonnalla. On tietenkin huomattavan erilaisia käsityksiä siitä, millä tavalla ja missä määrin television nousu keskeiseen asemaansa muuttaa politiikan luonnetta, tiedon ja informaation yhteiskunnallista rakennetta, kollektiivista havaitsemista ja muuta yhteiskunnallista dynamiikkaa. Niillä, jotka eivät vielä ole antaneet myöten kokonaan yksityistyneille näkökulmille tai muodikkaalle kyynisyydelle, näyttää olevan aihetta huoleen. Kukaan ei kuitenkaan kiistä tv:n roolin merkitystä mainitsemisani suhteis-

sa. Kehittyneiden informaatiotekniikoiden viime vuosien dramaattiset edistysaskeleetkaan eivät muuta sitä tosiasiaa, että television uutiset - välitettiinpä ne perinteisesti tai kaapeliteitse - pysyvät ulkopuolista maailmaa koskevan informaation ensisijaisena lähteenä kansalaisten laajalle enemmistölle.

Tämä televisiouutisten suosituimmuusasema ei selvästikään ole probleematon, ja vuosien varrella television rooliin on vastattu varsin monenlaisin tutkimushankkein. Perehtyessämme tähän tutkimukseen huomaamme, että niin ohjelmia kuin niiden yleisöjä on lähestytty eri tavoin, erilaisista ja kilpailevistakin käsitteellisistä lähtökohdista.

Ryhtymättä käymään läpi tätä massiivista kirjallisuutta voidaan todeta, että yhteistä käytännöllisesti katsoen kaikessa varhaisemmassa tutkimuksessa, mutta myös suuressa osassa nykyistä on se peruslähtökohta, jonka mukaan tv-uutiset ovat 'informaatiota'. Toisin sanoen, tv-uutisten ilmiöt käsitteellistetään sellaisessa kehikossa, joka korostaa uutisvälityksessä manifestin asiasisällön välitystä yleisölle. Tälle on selvästikin ilmeiset perusteensa - arkijärjen tasolla tv-uutisissa on todellakin kysymys 'informaatiosta'. Niinpä tämän perinteen tutkimuskysymykset yleensä keräytyvät sellaisten teemojen liepeille kuin sisältöprofiilit, tarkkuus, puolueettomuus, ymmärrettävyys ja uutisten käyttötarkoitukset.

Kannattaa panna merkille, että empiirisen ja kognitiivisen psykologian perinteissä on tuotettu laajahko ja problemaattinen kokoelma kansainvälistä kirjallisuutta, joka osoittaa, että katsojien on usein hyvin vaikeata ymmärtää ja jopa palauttaa mieleen television uutisaiheita. On kiinnostavaa, ettei

tällä näytä olleen erityisempää vaikutusta tv-journalisteihin tai tuottajiin. Sikäli kuin audiovisuaalisessa diskurssissa voidaan havaita muutoksia (esimerkiksi tempon nopeutuminen), näyttävät muutostrendit tekevän informaation ymmärtämisen vain vaikeammaksi. Vaikka tämä voidaan osaksi selittää niillä institutionaalisilla välttämättömyyksillä, jotka muovaavat tv-uutisia, näyttää se myös ilmentävän 'informaation' käsitteen pakottavaa luonnetta kulttuurissamme.

Informaationäkökulman vaihtoehdoksi alkoi erityisesti 1970-luvulla ilmaantua tutkimuksia, joissa korostettiin lähetyksien ideologisia ulottuvuuksia. Tämä kriittinen tutkimus alleviivasi muun muassa sitä, että tosiasioita koskeva informaatio saattoi olla **systemaattisesti** valikoitua ja vinoutunutta. Teoreettisesti vielä merkittävämpi oli suuntauksen se väite, että **audiovisuaalisen diskurssin koko rakenteella** voi olla (ja tavallisesti on) hegemoninen vaikutus yleisöön. Niin ollen tv-uutiset sisältävät tästä näkökulmasta katsottuna jotakin enemmän kuin vain välittämänsä informaation - ja mikä vielä olennaisempaa, nämä toiset 'viestit' eivät välttämättä ole katsojalle ilmeisiä. Toisin sanoen, lähetysten todellista merkittävyyttä ei voida tavoittaa empiiriseltä ilmitasolta, vaan se on piilevää ja täytyy päätellä tulkitsevan erittelyn kautta.

Ideologia-analyysi jatkuu, mutta aivan viime vuosina on tullut selväksi, että 1970-luvun kriittiset työt valmistelivat näkökulmaa, jota ei alunperin osattu odottaa. Tänään näet näemme kasvavaa kiinnostusta problematiikkaan, joka on perustavampi kuin ideologiaan liittyvä, nimittäin kiinnostusta siihen, miten tv:n uutisohjelmat tuottavat ja välittävät **merkitystä**

ja mitkä voisivat olla merkityksen parametrit. Suuntaukselle on likipitään metodologinen itsestäänselvyys, että audiovisuaalisen tekstin merkitys (tutkijan kannalta) ei ole sama kuin sen ilmisälttö, vaan piilee alueessa, joka on ei-ilmeinen ja toista laatua kuin ilmisälttö.

Merkitys marssiin esiin

Viitataan 'merkityksellä' niihin prosesseihin, joissa tulkitsemme ympärillämme olevaa maailmaa tolkulliseksi. Kysymys on yleisen johdonmukaisuuden luomisesta elämäämme, sellaisen järjestyksen pystyttämisestä johon ankkuroida olemassaolomme. Siinä on kysymys myös siitä, että sisällytämme maailman kuvaamme jatkuvana virtana kohtaamamme uudet ilmiöt. Jokaisella meistä voi olla merkityksen tuottamisessa ulottuvuus, joka on aivan yksityinen ja idiosynkraattinenkin - meillä kaikilla on oma 'henkilökohtaisen tiedon' piirimme. Kuitenkin ovat merkityksen perustat pitkälti yhteiskunnallisia. Kollektiivinen vuorovaikutus, intersubjektiivisuus, kulttuurin muodot ja niin edelleen ovat perustana paljolle sitä merkityksenantoa, jota sisältyy jokapäiväiseen elämään. Selvästikin on televisiouutisilla samoin kuin muilla joukkoviestimillä keskeinen osa merkityksen tuottamisessa ja ylläpitämisessä (ja jopa kumoutumisessa). Viestinperäiset merkitykset voivat edesauttaa sosiaaliseen yhteyteen kuulumisen ja yhteisön tuntoa meidän itsekunkin sosiaalisessa pienoismaailmassamme. Tämä voi tietenkin tosiasiaassa tukea hallitsevia yhteiskunnallisia suhteita, jolloin sanoisimme, että merkityksillä on ideologinen ulottuvuutensa.

On useita strategioita eritellä

tv- uutisten juttujen merkitystä. Tutkimuksen keskiössä voi olla yritys rajata niitä merkitysmahdollisuuksia, joita audiovisuaalisessa diskurssissa on tarjolla ideaaliselle tai edellytetylle katsojalle. Tai sitten ohjelmien merkityksiä voidaan selvittää laajemmassa kulttuurisessa näkökulmassa. Kummasakin tapauksessa huomiota kiinnitetään siihen tapaan, jolla merkitys on koodattu ja jolla se kommunikoidaan uutisjutuissa tai ohjelmamuodossa ylimalkaan. Tarkoitus on myös rajata tarkastelun ulkopuolelle implisiittisen tai hypoteettisen katsojan suhde niin uutisten tarkastelemaan maailmaan kuin tv-uutisiin itseensäkin. Keskeisintä on tv-uutisten tarkastelu rakenteistuneena diskurssina - ei niinkään erillisten informatiivisten tosiasioiden kokonaisuutena. Merkityksen ymmärretään perustuvan niihin elementeistä yhdistettyihin kokonaisuuksiin, jotka uutisohjelmia (tai ylimalkaan mitä hyvänsä muuta kulttuurituoantoa) konstituivat.

Filosofisten leimojen tasolla voimme nähdä tässä muutoksen, jossa on siirrytty herruuden hegelistisestä kriitikistä tv:n uutisohjelmien ja niiden yleisöjen tieto-opillisten ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kantilaiseen tarkasteluun. Tutkimussuuntaus ei välttämättä hylkää kysymystä ideologiasta tai hegemoniasta, mutta se antaa ymmärtää, että ensiksi meidän on päästävä perille siitä, miten merkitys muodostetaan tv-uutisissa ja mitkä ovat sen episteemiset rajat. Tämä askel on välttämättä otettava, ennen kuin voimme arvioida, onko merkitys ideologista, vapauttavaa vai mitä, ja myös ennen kuin voimme alkaa luonnostella, miltä voisivat näyttää vaihtoehdot ohjelmat.

Merkityksen tuottamisen tutki-

minen tv:n uutislähetyksissä liittyy tutkimukseen, jossa on kysymys laajemmin välineen itsensä episteemisestä luonteesta. Joskin McLuhanin jossakin määrin impressionistinen, mutta silti urauurtava työ on merkittävää, kun ajatellaan kehitystä tv:n episteemisten ulottuuksien tutkimuksessa, ovat viimeaikaisemmat yritykset television ehtojen, rajojen ja mahdollisuuksien täsmentämiseksi piirtäneet kysymyksen ääriviivat selkeämmin esiin. Esimerkiksi Loew 1982, Altheide 1985, Meyerowitz 1985, Postman 1985 ja Gumpert & Cathcart 1985 pohtivat kaikki erilaisista lähtökohdistaan sitä kysymystä, mikä on historiallisesti erityistä välineen tavassa rakenteistaa havaintojamme ja tietoaamme maailmasta. Tällaisten töiden nopea lisääntyminen viittaa siihen mahdollisuuteen, että televisio sopii välineenä huomattavan kehnosti informaation jakeluun, mikä tietyssä mielessä tukee erinäisiä toisenlaisesta näkökulmasta tehtyjä, empiirisempiä ohjelmien ja yleisöjen tutkimuksia.

Yllä mainittujen kirjoittajien mukaan televisiovälineen itsensä episteemistä luonnetta ei voi taivuttaa erillisten sanomien välittämiseen, vaikka kaikki heistä sanoisivatkin, että toki joitakin viestejä ja jotakin informaatiota saadaan välitetyksi. Television todellinen merkitys on mieluummin toisaalla, nimittäin sillä perustavammalla alueella, jossa on kysymys kollektiivisen havaitsemisen organisoimisesta. Televisio on kirjoittajillemme avain sen historiallisen muutoksen ymmärtämiseksi, joka parhaillaan tapahtuu tavassamme tuottaa kollektiivisesti merkitystä - sananmukaisesti tavassamme antaa elämälle mieltä.

Tarkastelen toisaalla (Dahlgren 1985, 1986) tätä teemaa erityisesti

tv:n uutisohjelmien kannalta. Väitän, että kun tv-uutisten erityinen audiovisuaalinen rakenne, niiden tuottamisen yleisesti omaksutut säännöt sekä television episteemiset erityisominaisuudet ovat sellaiset kuin ovat, on valaisempaa tarkastella tv-uutisia kulttuurisen diskursusin yhtenä muotona kuin informaationa. Jo näiden ohjelmien päivittäinen toistuminen ja helposti tunnistettavat piirteet kytkevät katsojan ja hänen arkisen elämänsä laveampaan maailmaan tavalla, joka on rituaalinen, symbolinen ja lopulta myyttinen enemmän kuin informatiivinen. Sitä paitsi katsojien merkityksenanto etenee televisuaalisen kokemuksen varassa enimmältään tavoilla, jotka ovat extrajärjellisiä. Näkökanta ei kuitenkaan ole millään lailla televisiota hykivä. Se päinvastoin korostaa tv-uutisten tärkeyttä tavalla, joka kukaties ylittää tavanmukaisen informatiivisen näkemyksen.

Jonkin matkaa pääsemme eteenpäin äsken mainitun tapaisten erittelyjen avulla, mutta lopulta tulevat niidenkin rajat vastaan. Voimme kartoittaa televisuaalisen tekstin mahdollisten ja todennäköisten merkitysten alueen, mutta ennen pitkää meidän on myönnettävä, että ohjelmissa on sittenkin ulottuvuus, joka on monimielinen ja polyseeminen (Fiske 1986). On myös huomattava, että ne merkitykset, joita ohjelmilla on katsojille, syntyvät ohjelmien ja yleisön kohtaamisessa. Audiovisuaalisen diskurssin edellytetty katsoja ei välttämättä ole identtinen todellisen elämän katsojan kanssa. Merkitys on neuvoteltu; se sijaitsee ohjelmissa annetun ja katsojien tulkinnan välisessä voimakentässä.

Kun ohjelmien tutkimuksen painopiste on siirtynyt informaation erittelystä merkityksen tulkintaan,

ei ole hämmästyttävää, että myös yleisötutkimus on alkanut suuntautua uusille urille - erityisesti uralle, jossa keskeistä on kysyä, miten katsojat tuottavat aktiivisesti merkitystä tv-lähetyksistä oman jokapäiväisen elämänsä kontekstissa. Yleensäkin ovat yhteiskuntaerittelyn alalla kiinnostuksen kohteeksi noussemassa yhä voimakkaammin ne prosessit, joissa ihmiset tulkitsevat sosiaalista maailmaa tolkkulliseksi - ja samalla osaksi luovat sosiaalista todellisuutta. Viestimien tutkimuksessa on yleisökartoitusten uutta suuntausta alettu kutsua reseptio- eli vastaanottotutkimukseksi.

Käänteinen vastaanotto: aktiivinen yleisö

Television vastaanottotutkimukset ovat verraten tuore ilmiö; pääasiassa ne ovat toistaiseksi keskittyneet saippuaopperoihin ja uutis- ja dokumenttiohjelmiin. Jälkimmäisistä merkittävimmät ovat Morleyn (1980, 1983), Lewisin (1985), Richardsonin & Cornerin (1986) ja Jensenin (1986, 1987) tutkimukset. Erityisesti Jensen jäljittää huomattavan yksityiskohtaisesti vastaanottotutkimuksen intellektuaalisia juuria viestinnän tutkimuksen piirissä ja kehittää vastaanoton käsitteellisen mallin. Vastaanoton tutkimuksissa on käytetty monenlaisia tutkimusstrategioita ja -tekniikoita, joskin lähes kaikki niistä ovat perustuneet yksilöiden tai pienryhmien syvähaastattelujen nauhoitukseen ohjelmien lähetysten aikana tai jälkeen. Sitten on seurannut nauhoitetun aineiston puhtaaksi kirjoittamisen ja puhutun interaktion jonkintyyppisen tekstianalyysin työläs urakka. Se voi olla kiinnostavaa työtä: esimerkiksi Jensen haastatteli 24 yksityistä henkilöä,

haastattelujen keskimääräinen pituus oli noin 45 minuuttia. Tulokseksi saatiin ykkösvälillä puhtaaksi kirjoitettuna yli 600 sivua analysoitavaa tekstiä.

Jensen ja muut vastaanoton tutkijat tähdentävät muun muassa seuraavia seikkoja:

- vastaanotossa on eroja - ihmiset tulkitsevat eri tavoin samaakin ohjelmaa;
- tulkinat jäsenyivät sosiaalisesti eivätkä ilmaise ainoastaan yksilökohtaisia eroja;
- se, mitä mieltä ihmiset saavat tv-uutisista, on sosiaalisesti sidonnaista - katsojat eivät yksinkertaisesti vain 'keksi' tulkintoja eristettyinä yhteiskunnallisesta asemastaan, joskin yhteiskunnallisen aseman luonnehdinnassa relevantit kategoriat näyttävät olevan pikemmin 'alakulttuurin' tyyppisiä käsitteitä kuin yhteiskuntaluokkaan viittaavia perinteisempiä ja laajempia käsitteitä;
- vastaanotto on aina kesken siinä mielessä, että kysymys on jatkuvasta olemassa 'toistaiseksi', 'tähän astisen perusteella' - toisin sanoen, merkitys ei koskaan kiteydy lopullisesti, vaikka siihen liittyvistä prosesseista voi hyvinkin muodostua silkkaa rutiinia.

Vastaanoton tutkimus voidaan nähdä analyyttiseksi askeleeksi 'yleisön rehabilitoinnin' suuntaan, kun se asettaa katsojien oman aktiivisen merkityksen tuotannon tutkimuksen keskiöön. Se on tällä hetkellä viestinnän tutkimuksen merkittäväntä eturintamaa. On kuitenkin paikallaan huomauttaa, että vastaanoton tutkimus joutuu nykyisellään tasapainoilemaan kahden erilaisen painotuksen välillä. Se ei haluaisi mitenkään kohdella vastaanottajaa 'kulttuurisena uhri-
na' (mihin perinteisempi ideologia-

kritiikkikin usein syyllistyi, ainakin implisiittisesti), ja siksi se painottaa dekodauksen eli merkityksen tuottamisen aktiivista roolia. Mutta toisaalta se ei kuitenkaan näytä olevan valmis tai halukas hylkäämään ideologian/hegemonian käsitettä ja liukumaan idealismiin (eli siihen käsitykseen, että katsojat tulkitsevat tv-uutisia miten tahtovat ja että asia on sen myötä OK). On ilmeistä, että ristiriita saa lähitulevaisuudessa osakseen lisääntyvää huomiota.

Koetan tiivistää joitakin näkökohtia tutkimussuuntauksien lyhyestä katsauksestani. Voidaan panna merkille, että käsitys tv:n uutisteksteistä on muuttunut. Niitä ei enää pidetä suljettuina ja epäproblemaattisina; pikemmin ne nähdään polyseemiseksi, monia mahdollisia lukemistapoja tarjoaviksi. Tutkimuksen kehityksen myötä katsoja on tavallaan päästetty luokalta: passiivisesta katsojasta on tullut aktiivinen siinä mielessä, että hänen ajatellaan luovan omat merkityksensä lähetyksien pohjalta. Painottaisin myös vastaanottotutkijoiden viimeistä näkökohtaa, nimittäin sitä, että merkitys on prosessi, jolle on ominaista perimmäinen epävakaus. Merkitys on monimuotoista ja epämääräistä; siitä on vaikea saada otetta, sitä on vaikea kiinnittää paikoilleen. Vastaanoton tutkija koettaa tulkita puhetta, jossa katsoja ilmaisee oman tulkintansa tv-uutisista. Jolloinkin täytyy tutkijan tehdä ainakin epäsuoraan oma tulkintansa lähetyksistä, ehkäpä peräti saada (perusteltua) mieltä oman tulkintansa ja haastateltavan tulkinnan eroavuuksille ... Merkityksen erittely on tähtäämistä liikkuvan maaliin.

Ja vaikka jo muutenkin olemme tutkimusalueella kuten liukkaalla jäällä, tekee mieleni lisätä vielä

yksi näkökohta, jonka toisinaan tosin kerkeästi myönnämme, mutta jota emme ehkä aina ota vakavasti: merkitys on myös tilannekohtaista. Kontekstilla ja siinä asianmukaisilla diskursseilla on huomattava osa merkityksen rakenteistumisessa ja rajautumisessa. Juuri tämän näkökohdan pohjalta haluan viedä keskustelua eksploratiivisempaan suuntaan; alkaa selvittää, mitä mahdollisesti löytäisimme niiden tulosten tuolta puolen, joita vastaanottotutkimus on jo saanut katsojien merkityksen tuottamisesta, ja mitä seuraavan askeleen ottamisesta mahtaisi seurata. Seuraavassa on kysymys alustavasta tunnustelusta, mutta koetan lohduttaa lainaamalla Richardsonin & Cornerin reseptiotarkastelun viimeiset sanat: "Nyt, kun alueella on toistaiseksi tehty kovin vähän empiiristä työtä, voisi liiallinen metodologinen huolekkuus olla sekä jarruttavaa että naiivisti ennen aikaista". Seuraavia jaksoja ei voida syyttää ainakaan metodologisesta estoisuudesta.

Suuri jako: virallinen vs. henkilökohtainen puhe

Vaikka tutkimuksen onkin varsin vaikea saada merkityksestä pitävää otetta, en tätä seikkaa painottaessani viittaa niihin jokseenkin keinotekoisiiin olosuhteisiin, joissa vastaanoton tutkimusta tehdään. Kaikki tutkimukset myöntävät estoitta tämän rajoituksen, joka ei mitenkään ole ominaista vain vastaanottotutkimuksille. Se on yhteiskuntatutkimuksen klassinen pulma. En jäsennä merkitystä kahtia 'autenttiseen' ja 'keinotekoiseen', niin että jälkimmäinen olisi tutkimustilanteen luoma epäpuhdas versio tai vääristymä. Etnometodologiien (esim. Garfinkel 1967, Handel 1982 ja

Benson & Hughes 1983) päättelyä seuraten katson yksinkertaisesti, että kaikki puhe, jossa ihmiset luovat merkitystä, on tilannesidonnaista ja että tilanteet väistämättä sävyttävät jossakin määrin merkitystä. Niinpä jos vastaanoton tutkimus on tässä suhteessa ongelmallista, ei ongelma kuitenkaan ole siinä, mitä vastaanottajat todella tarkoittavat, vaan siinä, että tutkimuksella on taipumus rakenteistaa tilanne sellaisella erityisellä tavalla, joka on omiaan yhtäältä suosimaan tietyn tyyppisiä merkityskokonaisuuksia, toisaalta torjumaan toisen tyyppisiä.

Tehdessäni omaa vaatimatonta vastaanoton tutkimustani huomasin esimerkiksi, että ihmiset olivat taipuvaisia puhumaan erityisellä tavalla kysyessäni heiltä tv-uutisista. He osasivat kyllä ilmaista monenlaisia näkemyksiä, mutta minulle jäi se vaikutelma, että puheen muodoissa - diskursseissa - oli jokin sellainen niitä yhtenäistävä ominaisuus, jota vastaajat pitivät tilanteessa asianmukaisena ja jonka ylittämisen totesin vaikeaksi. Itse asiassa monesti haastattelun päätyttyä oli havaittavissa selvä muutos vastaajan koko esiintymisessä ja puhutavassa. Aloin kuitenkin huomata, ettei kysymys ollut vain tutkimustilanteen vaihtumisesta sen jälkeiseksi tilanteeksi, vaan jostakin perustavammasta. Muutos tilanteen määrittelyssä (so. tutkimustilanteesta ei-tutkimustilanteeksi) sai aikaan muutoksen, jota edesmennyt Erving Goffman (1974) luonnehti interaktionistisessa sosiologiassaan jakamalla puheen 'näyttämön puheeksi' ja 'kulissien takaiseksi puheeksi'. Tai jota omasta puolestani luonnehdin termeillä virallinen vs. henkilökohtainen diskurssi.

Virallista diskurssia näyttää

syntyvän (niissä oloissa, joita nyt kuvaan) tilanteissa, jotka ihmiset määrittelevät tavalla tai toisella 'julkisiksi', nimittäin sikäli, että ne mobilisoivat heidän kansalaisen roolinsa. Niinpä he puhuvat minulle, ammattitutkijalle, tutkimustilanteessa uutisista, informaatiosta, demokratiasta, valtiosta, jokapäiväisestä elämästä ja sen sellaisesta ja ilmeisesti tuntevat olevansa 'näyttämöllä' kansalaisen roolissaan. Viralliselle diskurssille näyttää olevan ominaista intensiteetti ja vakavuus, joka on aivan toista laatua kuin sen huolettomuus, jolla tv-uutisia yleensä havaintojen mukaan katsotaan.

Toisinaan haastatteluissa kuitenkin vilahuttaa näkyviin henkilökohtainen diskurssi; aloin myös huomata, että (tv-uutisia koskevaa) virallista diskurssia saattoi ilmetä muissakin, ei-tutkimuksellisissa tilanteissa. Myös ne olivat tavalla tai toisella luonteeltaan 'julkisia': ei siinä mielessä, että läsnä olisi ehdottomasti ollut muita ihmisiä, vaan siinä, että vastaajalle asianmukainen rooli oli vakavan ja velvollisuudentuntoisen kansalaisen rooli.

Näin ollen hylkäsin ajan mittaan muodollisen vastaanottotutkimuksen ja omaksuin vähemmän tunkeilevia menetelmiä. Omaksuin tavan tehdä pelkästään muistiinpanoja itselleni keskusteluistani ja jutteluistani ihmisten kanssa monenlaisissa tilanteissa: päivällisten ja kutsujen tapaisissa sosiaalisissa kokoontumisissa, busseissa, junissa ja asemilla, naapureiden kanssa jne. Koetin ohjata puheen tv-uutisiin, mutta 'luonnollisesti' ja omaksumatta tutkijan roolia. Aina en onnistunut, ja nekin tapaukset, joissa onnistuin käynnistämään puhetta tv-uutisista, ovat varsin kaukana edustavuudesta. Mutta minulle ne riittivät tv-uutisia koskevan puheen alustavan

tyypittelyn kehittämiseksi. Vaikka olisi voinut olla hyödyksi systematisoida tilanteiden luonne, pidin sitä kuitenkin ennenaikaisena, kun otin huomioon tutkimusteni satunnaisen luonteen ja sen, miten monia mahdollisuuksia tilanteiden määrittelyksi on. Päätin sitä vastoin koettaa täsmentää diskurssien luonnetta; niissä näytti sitä paitsi olevan enemmän säännönmukaisuutta kuin tilanteissa. Jos kohta yhden ja saman diskurssin puitteissa voidaan ilmaista lukuisia näkökulmia, sanoisin taaskin, että jokainen diskurssi yhtäältä rajoittaa merkitysten mahdollista alaa, toisaalta suosii tiettyjä tv- uutisten merkityksellistämisiä.

Virallinen/henkilökohtainen -diakotomian ohella panin merkille joukon puheen alalajeja. Esitän seuraavassa lyhyesti löytämäni tv-uutisia koskevat diskurssimuodot. Toistan vielä: on pidettävä mielessä, että seuraavassa on kysymys puheen muotojen eikä ihmisten luokituksesta. Yksikin henkilö voi käyttää (ja usein käyttää) hyväkseen useampaa kuin yhtä seuraavista diskurssityypeistä.

Julkiseen käyttöön: virallisen diskurssin muodot

Niin kuin jo mainitsin, on puhuja tällaisessa diskurssissa jossakin mielessä 'näkyvillä', hän omaksuu 'näyttämön' kannan kansalaisena, joka osallistuu jonkinlaiseen julkiseen keskusteluun. Löysin kolme perusmuunnelmaa.

1. Mukaan menijän diskurssi.

- Tämä on Velvollisuudentuntoisen Kansalaisen perusdiskurssi. Uutislähetyksistä puhutaan niiden omalla sanastolla; kysymys on olennaisesti hallitsevasta poliittisesta diskurssista tai sen jostakin muunnelmasta. Tv-uutiset otetaan niiden omilla

ehtoilla: todellisuuden (enimmäkseen) faktuaalisena esityksenä. Äärimmillään diskurssi voi olla poliittisesti kriittistä, suorastaan kysellä vakiintuneen poliittisen järjestelmän rajoja. Tässä diskurssissa käytetään ja mahdollisesti laajennetaan tv-uutisten/muodollisen poliittisen järjestelmän tarjoamia perustermejä. Siinä kaikki viittaukset ovat ulkopuolisen maailman/tv-uutisten maailman ihmisiin ja asioihin; diskurssi ei viittaa itseensä eikä pohdi itsensä ja maailman suhdetta.

2. Vaihtoehtoinen dekodeaus: uudelleentulkinta, solipsismi.

- Näillä diskurssilla tarkoitetaan 'uudelleentulkinnan' eri muotoja, joiden taustalla on uutisten välittämästä hallitsevasta näkökulmasta merkittävästi poikkeava yhteiskunnan poliittinen tulkinta. Tavallisesti sellaiseen diskurssiin ei kuitenkaan sisälly täysimittaista vaihtoehtoista yhteiskuntateoriaa. Usein siitä muodostuu moraalisuuden, psykologian, ihmisen luonnon ja viettien teemoja käsittelevä yleinen meta-kommentaari. Sikäli kuin siitä puuttuvat historia ja yhteiskuntarakenne, voidaan sanoa, että se on ensimmäisen diskurssityypin, so. mukaan menijän diskurssin muunnelma. Solipsismi-muunnelmassa puheella on selvä kvasiteoreettinen näkökulma maailmaan; kuitenkin solipsistiset näkökulmat asetetaan piittaamatta suuriakaan ulkopuolisesta tosiasiaevidenssistä. Samoin näyttää logiikalla olevan vähäinen rooli. Sellaista puhetta olisi helppo luonnehtia 'eksentriseksi' tai suorastaan 'tärähtäneeksi', vaikka sillä toisaalta usein onkin oma sisäinen johdonmukaisuutensa.

3. Välinetietoisuus/demystifikaatio.

- Tämä puhe osoittaa tietoisuutta televisuaalisen tuotannon elementeistä; puheen ohjelmallisena

taustana on näkemys tv-ohjelmista sellaisinaan motivoituina diskursseina. Tv-ohjelman omasta tarkoituksellisuudesta saadaan keskustelun mahdollinen aihe. Tällaista puhetta voidaan luonnehtia sekä kriittis-intellektuaaliseksi asenteeksi että 'showbisnesintoilijan' näkökulmaksi. Jälkimmäisessä tapauksessa on diskurssin 'demystifikaatio' tosiasiassa jossakin määrin populistista, nimittäin siinä mielessä, että taustalla on työhypoteesi, jonka mukaan kaikki viestintäilmiöt, uutiset mukaan lukien ovat motivoituja - että niiden tarkoituksena on 'vaikutelmien hallinta'.

Meidän kahden kesken: henkilökohtaisen diskurssin muodot

Näiden diskurssimuotojen pohjana on käsitys, että puhujat eivät ole tilanteessa, joka vaatisi heitä esiintymään julkisessa roolissa. Tilanteen mielenä on jotakin sellaista kuin "no nyt kun olemme kahdestaan, niin minäpä kerron, mitä todella ajattelen...". Haluan kuitenkin jälleen korostaa, että tässä heijastuu käsitys siitä, mikä on asianmukaista tiettyssä tilanteessa; en siis pitäisi henkilökohtaista diskurssia enemmän tai vähemmän autenttisena kuin sen virallista vastinetta. Tässä luokassa havaitsin neljä alamuunnelmaa.

1. Triviaali/satunnainen henkilökohtainen assosiaatio. - Nyt puhe yhdistää tv:n uutisohjelmien juttuja henkilön omaan kokemusmaailmaan; mutta kytkentä yksityiseen tapahtuu sellaisella arkisella assosiaatiotasolla, jolla on vain vähän tai ei ole ollenkaan merkitystä muille ihmisille yleensä, julkisuudesta puhumatta. Esimerkiksi: "Joo, mulla on setä, joka asuu tuossa kaupungissa..." (jossa uutistapahtuma sattui) tai "Tuosta muistuin mieleen

se kerta kun..." Sellainen diskurssi ei etene minkäänlaiseen oivallukseen, uuteen tietoon tai ymmärtämiseen. Uutiset vain tarjoavat tilaisuuden yksityiseen jutteluun.

2. Vaatimaton käytännöllisyys. - Tässä diskurssissa meillä on henkilökohtainen muunnelma velvollisuudentuntoisen kansalaisen puhe-tavasta. Diskurssi alleviivaa tv-uutisten relevanssia jokapäiväiselle elämälle ja ylistää 'ohjelmien tasalla pysymisen' hyödyllisyyttä itselle. Joskin sellainen puhe tunnustaa, että käytännön hyöty on vaatimaton luokkaa, se kuitenkin pitää kiinni siitä ajatuksesta, että tv-uutiset ovat hyödyllisiä jokapäiväisen elämän kannalta. Pitämys pystyi helposti puolustautumaan niitä utelujani ja kysymyksiäni vastaan, joiden tarkoituksena oli valaista, miten äärimmäisen rajoittunutta uutisten hyödyllisyys on käytännöllisen toiminnan mielessä. Diskurssissa useimmin mainittuja kiinnostuksen alueita olivat talous, työmarkkinaneuvottelut ja sosiaalilainsäädäntö. Tämän tapaista puhetta näyttävät esittävän erityisesti ne, joilla on jokin käytännöllinen suhde julkiseen elämänpäiiriin. On kuitenkin kiintoisaa, että uutisia painotetaan pikemmin välineellisenä informaationa kuin henkilön poliittisen roolin resurssina.

3. Poliittinen vieraantuminen. - Tämän tyyppin puheesta ilmenee, että apatia, ulkopuolisuus tai tietojen puute estää osallistumasta tv-uutisten diskurssiin. Puhe voi esiintyä myös ironian muodossa: koominen etäisyys tv-uutisiin tai mustaa huumoria teemasta yksilön suhde uutisiin ja demokratiaan. Ääriverstiä voidaan kutsua kyynisyydeksi: diskurssi ilmaisee kvasinihilististä näkökulmaa koko 'viralliseen' julkisivuun. Poliittisen vieraantumisen henkilökohtainen dis-

kurssi liittyy toisinaan välinedemystifikaation julkiseen diskurssimuotoon. Tulokseksi saadaan erityinen muoto jalostunutta puhetta, joka kiinnittyy 'näyttämöllä-kulisseissa'-erotteluun (ja vaihtaa siinä näkökulmaa edestakaisin).

4. Pohdinta: tuskainen, nautinnollinen, hämmentävä. - Katsomiskokemusta omaan asemaan suhteuttava ja tv-uutisia henkilökohtaisen ja julkisen yhdistävään laajaan yhteiskunnalliseen näkökulmaan asettava puhetapa on tietenkin harvinaista. On kuitenkin olemassa pohtivan diskurssin alkeita, eikä niiden esiintyminen ole aivan satunnaista. Yksi muunnelma perustuu tv-uutisista saatavaan mielihyvään: katsomisesta pidetään, tv-uutiset yksinkertaisesti ovat nautinnollinen kokemus. Tässä ylitetään velvollisuudentuntoisen kansalaisen asema, ollaanpa itse asiassa ristiriidassa sen kanssa, koska velvollisuudentuntoisen kansalaisen diskurssi saa legitimiisyytensä juuri yhteiskunnallisen velvollisuuden eikä nautinnon ideasta. Toisinaan diskurssissa paljastuu tietoisuus tästä vastakohtaisuudesta ja tulee ilmi hienoinen hämmennys siitä, että tv-uutisia on mukava katsoa. - Toinen, syvällisempi pohtivan diskurssin muoto ilmaisee kipeän oivalluksen katsojan voimattomuudesta. Siinä vaihtoehtoisten lukemistapojen ja välinetietoisuuden diskurssit yhtyvät oman aseman tarkasteluksi. Tämä on harvinaista, mutta ilmetessään se saa tavallisesti silminnähtävän neuvottomuuden muodon; ilmeisesti taustana on oivallus, ettei juurikaan näytä löytyvän tilanteita ja tapoja kommunikoida tätä näkökantaa syövyttämättä samalla omaa normaalia yhteiskunnallista identiteettiä. Tämä itsekohtaisesti pohtiva puhe sitoo julkisuuden ja henkilökohtaisen arkielämän yhteen ja

asettaa tv-uutiset kummankin yhteyteen.

Viimeksi mainittu diskurssi on aidosti hämmentävä: se antaa ymmärtää, että asiat eivät toimi, että olemme todella voimattomia suhteessa poliittisiin, taloudellisiin ja hallinnollisiin komentokeskuksiin samoin kuin viestinten kompleksiin itseensä. Diskursiivinen neuvottomuus näyttää nousevan tunteesta, ettei ole olemassa mitään sellaista todellista, laillista virallista diskurssia, jolla tätä luokkaa olevan vieraantumisen voisi ilmaista.

Tv-uutiset ja subjektiiivisuuden hajaantuminen

Jos yhtäältä onkin niin, että vastaanoton tutkimus katselutilanteessa mobilisoi tiettyä merkityksenantoa, väittäisin toisaalta, että tv:n katsomiskokemukset sijoittuvat katsojien tietoisuuteen niin, että sama henkilö voi aktivoita ne eri tilanteissa ja antaa niille siten hieman toisistaan poikkeavia merkityksiä. Tämän ajatuksen taustana on malli siitä, mitä itse kutsun hajautuneeksi subjektiiivisuudeksi. Tarkoitukseni ei ole allekirjoittaa ääri-lacanalaisia ideoita syrjäytetystä subjektista, joka olisi itse asiassa olemassa vain toisiaan leikkaavien diskurssien kosketuskohtana. Haluan yksinkertaisesti vain sanoa, ettemme ole aina yhtä itsemme kanssa: vaikka identiteettimme (käsityksemme itsestämme) on verraten vakaa asuttamiemme sosiaalisten mikromaailmojen moninaisuudessa, ei subjektiiivisuutemme suinkaan ole pysyvästi vakautettu tai johdonmukainen. Asioiden mielekkääksi tulkintamme voi noudattaa uskollisesti tilanteiden vaatimuksia ja olla kuitenkin sisäisesti epäjohdonmukaista. Turvautuisin teoreettisella tasolla maltilliseen ja minimaaliseen

tiedottoman käsitteeseen; tiedoton edesauttaisi yllä kuvattuja prosesseja ja olisi se alue, joka todellisuudessa tekee mahdolliseksi muodolliset epäjohdonmukaisuudet.

Diskurssit, joita olen koettanut identifioida yllä, luonnollisesti sulautuvat toisiinsa todellisen elämän puheessa, ja niinpä päänäkökohtiani onkin, että monissa meistä tv-uutiset edistävät eri tilanteissa mobilisoituvien subjektiivisuuksien moninaisuutta. Näkökulma, joka näin korostaa entisestään merkityksen tuotannon mahdollisuuksien moninaisuutta, johtaa useisiin kysymyksiin, ei vähiten kysymään, onko ensinkään mieltä ryhtyä todella tutkimaan merkitystä. Voi hyvin olla, että ainoa metodologinen vaihtoehto on lähteä vakavalla mielellä sille tielle, jossa tavoittelemme jokapäiväisen elämän monien tilanteiden ja viestintäympäristön välisen kosketuspinnan antropologisia 'syväkuvauksia'.

Toinen tähän tutkimussuuntaukseen liittyvä kysymys on ideologia-problematiikka, josta (niin kuin mainitsin) vastaanottotutkimus on jo alkanut ottaa mittaa. Valta ja hegemonia voivat tietenkin toimia monin ja hienovaraisin tavoin. Käsitteeni mukaan on aikaisempi ideologia-analyysi ollut sikäli puutteellista, että erittelyjen pohjana olleet oletukset merkityksen tuottamisen (merkityksellistämisen) perusprosesseista ovat olleet hiukan simplistisiä. Näyttää siltä, että tulkinnan hermeneuttinen tarkastelu (jota antropologian uudemmat suuntauokset toisinaan inspiroivat) voisi tarjota tähän pulmaan uusia käsitteellisiä työkaluja. Toisaalta sellaisen tulkitsevan tutkimuksen alituisena uhkana on, että kadotetaan tuntuma nykyisen historiallisen tilanteen yhteiskunnallisiin ja poliittisiin ominaispiirteisiin - ja ajaudu-

taan niin muodoin idealismiin. Voisi toisin sanoen olla hedelmällistä omaksua jotakin siitä, mitä hermeneuttisessa perinteessä on saavutettu, ja soveltaa sitä kriittiseen ideologiatutkimukseen.

Olemme näin tulleet kohtaan, joka on otollinen hermeneuttisen ja kriittisen näkökulman kohtaamiselle. Tiukka vastaanottotutkimus on jo osoittanut, että sen generoimissa tutkimustilanteissa esiintyviä merkityksiä on montaa lajia; tätä ajatusta voidaan nyt kehittää edelleen ottamalla huomioon ne muut mahdolliset kontekstit/diskurssit, jotka voivat muovata sitä mieltä, jonka tv-uutisille annamme. Ideologiakritiikki on perinteisesti alleviivannut ideologisesti latautuneille kulttuurituotteille ominaista sulkeutuneisuutta. Miten sovitamme yhteen hermeneuttisen suunnan polyseemisen avoimuuspainotuksen niiden (välttämättä) ahtaampien parametrien kanssa, jotka sisältyvät kriittiseen ideologiakäsitykseen?

Yksi yritys tämän selvittämiseksi on Fisksen (1986) tärkeä kirjoitus. Yhtäältä hän korostaa tv-tekstin sisäisiä murtumia ja ristiriitoja ja toisaalta ohjelmia tulkitsevien alakulttuuristen ryhmien moneutta. Fisksen mukaan ryhmät ilmentävät erilaisia suhteita yhteiskuntajärjestyksen sisäisiin valtakeskuksiin, ja nämä erilaiset suhteet voivat selittää eroja ohjelmien dekodaus-tavoissa. Olennaista on, että jokainen ryhmä taittaa ideologisen ulottuvuuden omien prismojensa lävitse ja niin muodoin myös vastustaisi ideologiaa omien näkökulmiensa pohjalta.

Vaikka Fiske rakentaa argumenttinsa (kauniin esimerkin avulla) populaarin viihdeohjelmiston eikä uutislähetysten varaan, olen varma, että tyypillisten tv-uutislähetysten yksityiskohtaisessa erittelyssä löy-

dettäisiin samanlaisia lähetysten sisäisiä ristiriitaisuuksia. On myös varsin ilmeistä, että eri alakulttuuristen ryhmien dekodeaustapojen voitaisiin osoittaa vaihtelevan. En kuitenkaan ole erityisen vakuutunut, että uutisten kohdalla juuri ohjelmiston tosiasialliset ristiriitaisuudet olisivat erityisen merkittäviä. Sitä paitsi, kun otetaan huomioon eri alakulttuuristen ryhmien erilainen merkityksenanto, saamme kokoon varsin laajan sosiologisen argumentin, joka - tullakseen empiirisesti tarkastelluksi - edellyttäisi hyvin massiivista tutkimushanketta.

Vaikka siis Fisksen argumenttia ei käy ohittaminen, vie epäilemättä hyvän aikaa, ennen kuin saadaan kokoon siinä suhteessa pitävää evidenssiä. Rohkenen ehdottaa, että sillä välin harkitsemme erästä toista mahdollisuutta tarkastella kysymystä tv-uutisten moninaistulkinnasta ja ideologiateemasta. Ehdotukseni on, myönnän, vaatimattomampi kuin Fisksen luonnosteleva projekti; silti se voi olla hedelmällinen.

Olen eräässä toisessa artikkelissa (Dahlgren 1987) koettanut kaavalla vähän yksityiskohtaisemmin muutamia viestimien merkitystä ja ideologiaa koskevia yleisiä näkökohtia. Käytin siinä yhteydessä hyväkseni John B. Thompsonin (1984) kehittämää ideaa siitä, millä eri tavoilla ideologia voi toimia. Thompson tunnistaa sellaisia mekanismeja kuin esineellistäminen, legitimointi ja salaaminen. Ensiksi mainitut kaksi ovat varsin ilmeisiä, mutta salaamisen käsite lienee vähemmän tuttu, mutta tälle esitykselle relevantti. Salaaminen (tai kätkeminen) viittaa niihin prosesseihin, joissa yhteiskunnan dominaatiosuhteisiin kohdistuva huomio ohjataan sivuun tai este-

tään. Ideologian yhteydessä tämän ymmärretään tavallisesti viittaavan jonkinlaiseen pimeämiseen tai vääristämiseen. Mutta kun otetaan huomioon edellä esittämäni ihmisten tv-uutisia koskevat diskurssit, näyttää mahdolliselta ajatella, että salaaminen voi toimia myös hajottamalla niitä merkityksiä, jotka ovat relevantteja ihmisen oman yhteiskunnallisen aseman poliittiselle ymmärtämiselle. Niinpä juuri tekstin avoimuudesta (ja haluan lisätä: siitä riippumatta, sisältääkö se ristiriitoja vai ei) tulee ehto, josta riippuu sen kyky sumuttaa. Tv-uutisten audiovisuaalinen diskurssi estää yhteiskunnallisen todellisuuden läpäisyn juuri tarjoamalla kokonaisen kirjon merkitysmahdollisuuksia, joista yksikään ei sellaiseenaan kutsu tai auta katsojaa asettumaan poliittiseksi subjektiksi historialliseen tilanteeseen.

Tämän tutkimuslinjan seuraaminen edellyttäisi seuraavana askeleena palaamista tv:n uutisohjelmiin uuden analyttisen tavoitteen näkökulmasta. Tehtävänä olisi nyt audiovisuaalisen diskurssin niiden piirteiden selvittäminen, jotka edistävät yllä mainitulla tavalla salaamista ja samalla katsojan subjektiivisuuden hajautumista. Sen lisäksi olisi tärkeää valaista tekstien avoimuuden **vuorovaikutusta** niiden elementtien kanssa, jotka muodostavat diskurssin (perinteisempää) sulkeutuneisuutta.

Tekstin aikaisempi versio esitettiin Journalismin tutkimus -kollokviossa Inter-University Centre'ssa Dubrovnikissa touku-kuussa 1987. Kiitän Colin Sparksia hyödyllisistä huomautuksista. (Englannin kielestä suomentanut Kauko Pietilä.)

Kirjallisuus

- ALTHEIDE, D. Media power. Sage 1985.
- BENSON, D. & HUGHES, J.A. The perspective of ethnomethodology. Longman 1983.
- DAHLGREN, P. The modes of reception: for a hermeneutics of TV news. Teoksessa: DRUMMOND & PATERSON (eds.). Television in transition. British Film Institute 1985.
- DAHLGREN, P. Beyond information: TV news as a cultural discourse. Communication 3/1986 (esitetty Journalismin tutkimus -seminaarissa IUC:ssa Dubrovnikissa toukokuussa 1984).
- DAHLGREN, P. Ideology and information in the public sphere. Teoksessa: SLACK & FREJES (eds.). The ideology of the information age. Ablex 1987.
- FISKE, J. Television: polysemy and popularity. Critical Studies in Mass Communication, Dec. 1986.
- GARFINKEL, H. Studies in ethnomethodology. Prentice-Hall 1967.
- GUMPERT, G. & CATHCART, R. Media grammars, generations and media gaps. Critical Studies in Mass Communication, Feb. 1985.
- GOFFMAN, E. Frame analysis. Harpers 1974.
- HANDEL, W. Ethnomethodology: how people make sense. Prentice-Hall 1982.
- JENSEN, K. Making sense of the news. Aarhus University Press, Denmark 1986.
- LEWIS, J. Decoding TV news. Teoksessa: DRUMMOND & PETERSON (eds.). Television in transition. British Film Institute 1985.
- LOWE, D. History of bourgeois perception. Oxford 1982.
- MEYEROWITZ, J. No sense of place. Oxford 1985.
- MORLEY, D. The Nationwide audience. British Film Institute 1980.
- MORLEY, D. Cultural transformations: the politics of resistance. Teoksessa: DAVIS & WALTON (eds.). Language,

- image, media. Blackwell 1983.
- POSTMAN, N. Amusing ourselves to death. Penguin 1985.
- RICHARDSON, K. & CORNER, J. Reading reception. Media, Culture & Society, vol. 8, 1986.

Monen muun pohjoismaisen tiedotustutkijan tavoin on dosentti Peter Dahlgren kiinnittynyt yhdysvaltalaiseen tutkimusperinteeseen.

Dahlgren opiskeli Yhdysvalloissa useita vuosia ja väitteli vuonna 1977 New Yorkissa aiheella TV news and the corporate state. Hän on toiminut myös erilaisissa tutkimus- ja opetustehtävissä kaikkiaan neljässä pohjoisamerikkalaisessa korkeakoulussa.

1980-luvulla Dahlgren on työskennellyt pääosin Ruotsissa, Tukholman journalistikorkeakoulussa sekä Tukholman yliopiston teatterin ja elokuvan laitoksella.

Suurin osa 41-vuotiaan Dahlgrenin tutkimustyöstä on käsitellyt televisiojournalismia ja erityisesti tv-utisia.

OHJEITA KIRJOITTAJILLE

Puhtaaksikirjoitetut käsikirjoitukset toimitetaan kahtena kappaleena päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Käsikirjoituksen ensimmäiselle sivulle on merkittävä nimen ja osoitteen lisäksi oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka Numeron kirjoittajia -palstaa varten.

Artikkeliosastossa julkaistaan empiirisiä, teoreettisia tai metodologisia kirjoituksia.

Katsauksia-osastossa julkaistaan esim. erittelyjä käynnissä olevasta tutkimustoiminnasta tai kiinnostavasta kirjallisuudesta, haastatteluja ja muita ajankohtaisia kirjoituksia.

Petiittiosastossa julkaistaan vaihtelevaa materiaalia keskustelupuheenvuoroista kirja-arvosteluihin ja pieniin alaa koskeviin uutisiin.

Kirjoitusten ulkoasusta on huomattava:

Käsikirjoitusliuskan tulisi sisältää korkeintaan 28 riviä.

Kuviot ja taulukot on ladontateknisistä syistä laadittava erilliselle paperille. Kuvioiden on oltava puhtaaksi piirrettyssä muodossa.

Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään sulkeisiin siten, että ensimmäiseksi tulee kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viitauksen sivunumerot, esim. (Hemänus & Tervonen 1980, 110-115). Erilaisia selittäviä alaviitteitä on syytä välttää.

Arvosteltavista kirjoista annetaan seuraavat tiedot: kirjoittajan nimi, kirjan nimi, (julkaisusarja), painopaikka, kustantaja, painovuosi ja sivumäärä.

Lähdeluettelot liitetään kirjoituksen loppuun otsikolla kirjallisuus. Keskustelupuheenvuorojen yhteydessä ei lähdeluetteloita julkaista, vaan tarpeen vaatiessa on tiedot mainittava itse tekstissä. Luettelo laaditaan tekijän sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä mainitaan tekijän sukunimi (versaalilla), etunimi, teoksen nimi, painopaikka, (kustantaja) ja painovuosi, esim.: HEMANUS, Pertti & TERVONEN, Ilkka. Objektivinen joukkotiedotus. Helsinki, Otava, 1980. Aikakauslehtiartikkelista ilmoitetaan tekijän ja artikkelin nimen lisäksi julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja sivunumerot, esim.: EWEN, Stuart. Massakulttuuri, narsismi ja sodan moraalitalous. Tiedotustutkimus 4(1981):2, s. 37-52.